

2007—2008-ci illərdən başlayaraq dünyada mərhələlərlə davam edən maliyyə və iqtisadi böhran 2015-ci ilin sonlarında daha da dərinləşərək yüksək həddə çatdı. Bu dəfəki dərinləşmə Azərbaycandan da yan keçmədi. Yan keçmədi ona görə ki, bütün dünyanı bürüyən bu prosesdən tək Azərbaycan kənarında qala bilməzdi. Çünki, eyni quruluşa malik bütün cəmiyyətdə iqtisadi münasibətlər zəncirvari əlaqələr yaradır. 2015-ci ilin dekabrın sonlarında və 2016-cı ilin yanvar ayının əvvəllərində dünya bazar-

can dövlətinin maraqları hər şeydən üstündür. Gördüyümüz bütün işlərin mahiyyəti və məqsədi ondan ibarətdir ki, daha güclü dövlət, xalqımız üçün daha yaxşı şərait yaradaq ki, Azərbaycan xalqı rifah içində, təhlükəsiz şəraitdə yaşasın və inkişaf etsin”.

Dünyada gedən indiki proseslər zəminində ölkə başçısının söylədiyi bu fikirlər, müstəqil dövlətimizin inkişafı, əminamənliyi, təhlükəsizliyi, xalqa qarşı bir daha qayğısı, ölkə vətəndaşlarının sosial həyat tərzinin yüksəlməsi naminə söy-

ğün azaldılması da vacibdir. Burada idxal mallarına süni əngəllərin yaradılmaması da diqqət mərkəzində olmalıdır. Əks təqdirdə rəqabət, yeni azad, ədalətli, sərbəst rəqabətdən söhbət gedə bilməz.

Cənab Prezident daha sonra ölkədə geniş miqyaslı özəlləşdirmə, qeyri-qida məhsulları ilə təminat, əhalinin ərzaq təhlükəsizliyini, torpaq islahatlarının daha da dərinləşdirilməsi, turizmin inkişafı, istehlak qiymətlərinə nəzarət, korrupsiya və rüşvətخورluğa qarşı mübarizə kimi məsələlərin həllinə geniş açıqlama vermişdir.

Sosial-iqtisadi inkişaf yeni mərhələdə

larında xam neftin qiyməti 4 dəfə ucuzlaşdı. Halbuki ölkəmizdə büdcə gəlirlərinin çox hissəsi neft hasilatından daxil olurdu. Qeyd edək ki, baş verən proseslər zəminində bir sıra ölkələrdə milli valyutanın məzənnəsi 100 faiz aşağı düşdü. Azərbaycanda isə bu göstərici 50 faizdən bir qədər artıq oldu. Bəzi işbazlar fürsətdən istifadə edərək süni surətdə bazar qiymətlərini artırdılar. Bu isə əhali arasında əhval-ruhiyyəni dəyişdirdi, müəyyən qədər çaşqınlıq yaratmağa səbəb oldu. Vəziyyət çox da uzun çəkmədi.

Məlumdur ki, ölkəmiz müstəqillik illərində zəngin dövlət quruculuğu yolu keçmişdir. Bu dövrdə ölkədəxili məhsul istehsalının tempinə görə dünyanın ən qabacıl ölkələrindən birinə çevrilmiş, rəqabətqabiliyyətliliyinə görə dünyada 10-cu yere, MDB dövlətləri arasında birinci yere çıxmışdır. Ötən il sənaye istehsalı 2,4 faiz, qeyri-neft sektoru 8,4 faiz, o cümlədən kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı 6,6 faiz artmışdır. Bütün bunlar o deməkdir ki, cənab Prezident İlham Əliyev ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi, iqtisadi kursunu uğurla davam etdirmişdir. Bu siyasətin təməlinə isə xalqla dövlətin birliyi, əhalinin maraqları, onun rifah halının yaxşılaşdırılması dayanır. Cənab Prezident dərhal yaranmış vəziyyəti son zamanlarda keçirilən müşavirələrdə geniş təhlil edərək bundan sonra qarşıda duran vəzifələri, görülməli tədbirləri açıqladı. Ölkə başçısı “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nın icrasının ikinci ilinin yekunlarına həsr olunmuş konfransda bir daha demişdir: **“Mənim üçün Azərbaycan xalqının, Azərbaycan**

lədiyi fikirlərdir. Dövlət başçısı XXI əsrin elə ilk illərindən iqtisadi proseslərin zəifləməsi, bəzi hallarda maliyyə və iqtisadi böhranın gücləndiyi zaman həmişə qabaqlayıcı tədbirlər görmüşdür. Son həddə isə bu tədbirlərin çevikliyi gücləndirmiş, ilk növbədə hər bir sahənin proporsional inkişafı üçün islahatlar davam etdirilmişdir. Hər sahədə qənaət rejimi gücləndirilmiş, yerli istehsalı diqqət artırılmış, qabaqcıl ölkələrin təcrübəsindən istifadə edərək yeni idarəetmə formalarına keçilmiş, bu sahədə bəzi dövlət məmurlarının qanun pozuntularına qarşı mübarizə gücləndirilmiş, əhalinin hüquqlarının pozulmasının qarşısı alınmışdır. Eyni zamanda ölkənin gözlənilən böhrandan daha az ziyanla çıxması üçün digər tədbirlər görülmüşdür.

Bu gün dünyada baş verməkdə olan proseslər zəminində biznes, investisiya mühitinin daha da inkişaf etdirilməsi, yaxşılaşdırılması, iqtisadi, maliyyə sektorunun, vergi, gömrük orqanlarının tam şəffaflaşması, uçotun, statistikanın düzgün aparılması çox vacib məsələlər kimi önə çıxarılmışdır. Bu sahələr üzrə görüləsi işlərin hələ çox olduğunu qeyd edən Prezident demişdir: **“Qüsurlar var, onlar aradan götürülür, götürülməlidir. 2016-cı il bu istiqamətdə həlledici rol oynamalıdır. 2016-cı ildə biz bütün maliyyə, iqtisadi sistemimizi inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə əsasən təşkil etməliyik”**.

Həyata keçirilən tədbirlər arasında ölkənin daxili bazarını, yerli istehsalı mütləq mənada qorumaq, bununla bərabər inhisarçılığa yol verilməməsi ön sıralarda durmalıdır. Yerli məhsulların istehsalının artırılması ilə yanaşı idxaldan asılılı-

Əhalinin ərzaq təhlükəsizliyi dedikdə bu tək insanların ərzaqla təminatı məsələsi deyil, həm də iqtisadi məsələdir. Burada hər hansı bir xəta baş verdikdə bu, istehsalın zəifləməsinə, istehsal və satışla bağlı digər məsələlərin həllində əngəllərə gətirib çıxara bilər. Yaxud başqa bir misal söyləsək, deyə bilərik ki, korrupsiya və rüşvətخورluğa qarşı mübarizə tədbirləri çərçivəsində ölkədə tətbiq edilən “ASAN xidmət” əhali arasında xeyli rəğbətə qarşılanmışdır. Burada dövlət məmurları tərəfindən əhalinin vaxtının alınmasının, süründürməçiliyin, digər xoşagəlməz halların qarşısı xeyli alınmışdır. “ASAN xidmət”in yarandığı iki il ərzində bu xidmət növü ilə 7 milyon nəfərə xidmət göstərilmişdir. Əhali üçün bu rəqəmin hansı əhəmiyyət kəsb etdiyi hamıya yaxşı məlumdur.

Ölkə başçısı İlham Əliyev son zamanlarda keçirilən müşavirə və konfransda, yığıncaqlarda bir sıra dövlət məmurlarının, vəzifəli şəxslərin xalqa yuxarıdan aşağı baxmalarından və özbaşınalığından da danışmış və demişdir: **“Hamı bilsin, Azərbaycanda bir nəfər də olsun toxunulmaz adam yoxdur. Hamı qanun qarşısında bərabərdir”**. Bu gün bu ifadə bütün vəzifəli şəxslərə sət bir mesajdır. Qeyd olunan məsələlər üzrə hazırda məlumdur ki, ölkədə ciddi tədbirlər görülməkdədir və bundan sonra da görülməsi nəzərdə tutulur.

Bütün bu tədbirlərin həyata keçirilməsinin başlanğıcı deməyə əsas verir ki, ölkədə əvvəlki illərdə olduğu kimi sosial-iqtisadi inkişafın dinamikası 2016-cı ildə də davam edəcək, xalqın həyat səviyyəsi daha da yaxşılaşacaqdır.

Nadir ATAŞIYEV.

Tarixi dəyişdirən Stalinqrada döyüşündən 73 il keçir

1941-ci ilin iyun ayında faşist Almaniyası və müttəfiqləri müharibə elan etmədən keçmiş SSR-yə hücum etdilər. Hitler hərbi strategiyalarının «Barbarossa» adı verdiyi bu müharibədə ildırım sürətilə SSRİ-nin işğal edilməsi nəzərdə tutulurdu. Bundan sonra bütün dünya faşistlərin nəzarəti altına keçəcəkdi. Faşistlər alman olmayan bütün xalqları kölə, kommunistləri və yəhudiləri isə son nəfərinə kimi məhv etməyi nəzərdə tutmuşdular. 1941-ci və 1942-ci ilin yayında SSRİ-nin içərilərinə doğru uğurlu əməliyyat keçirən faşist orduları 1942-ci ilin payızın sonunda Volqa çayı kənarında yerləşən, güclü hərbi sənayenin cəmləşdiyi Stalinqrada (indiki Volqoqrad) şəhəri ətrafına gəlib çatdılar.

Stalinqrada alınması faşistlər üçün bir neçə cəhətdən çox əhəmiyyətli strateji məsələ idi. Birinci bu şəhər SSRİ lideri Stalinin adını daşıyırdı və onun işğalı Stalinə, qızıl orduya və SSRİ xalqlarına böyük mənəvi-psixoloji zərbə ola bilərdi. İkinci Stalinqrada işğalı qızıl ordunu Qafqazın əvəz edilməz neftindən məhrum edə bilərdi. Üçüncü sovet ordusu Stalinqrada cəmləşmiş hərbi-sənaye potensialından məhrum ola bilərdi. Buna görə də alman və sovet rəhbərliyi müharibənin taleyinin burada həll olunduğunu bilərək bu şəhər ətrafındakı müharibəyə misli görünməmiş sayda silahlı qüvvə cəmləşdirmişdilər.

Sovet ordusunun və xalqının gözlənilməz müqaviməti və əks hücumu ilə qarşılaşan seçmə faşist orduları bu döyüşdə dünya hərbi tarixində görünməmiş sayda itki verərək İkinci Dünya Müharibəsi tarixində ən böyük məğlubiyyətə düşər olular. Faşistlərin Almaniyaya, Rumuniyaya, İtaliyaya və Macarıstandan toplanmış 800 mindən çox əsgər və zabiti Stalinqrada şəhəri ətrafındakı döyüşlərdə həlak oldu. Həlak olan faşistlər arasında 50 min nəfərə qədər keçmiş Sovet ordusundan almanlar tərəfə keçmiş müxtəlif millətlərə mənsub döyüşçülər də vardı. Bundan başqa Hitlerin ən çox güvəndiyi sərkərdələrdən

olan feld-marşal Paulis və 24 generalla birlikdə 300 mindən çox faşist əsgər və zabiti də qızıl ordu tərəfindən əsir götürüldü. 1943-cü il fevralın 2-də Stalinqrada ətrafındakı vuruşmalar qızıl ordunun qələbəsi ilə başa çatdı.

Stalinqrada faşist ordularının Şərqdə yetişmə bildiyi ən son nöqtə oldu. Bu məğlubiyyət Alman tarixinin ən böyük faciəsi idi. Almaniyaya silahlı qüvvələrinə tabe olan bir milyonluq iki, İtaliyaya və Macarıstanda məxsus 500 minlik üç ordu birləşməsinin məhv edilməsi həm siyasi, həm iqtisadi, hərbi və mənəvi baxımdan faşistlərin ən böyük itkisi idi.

Faşistlərin Stalinqrada ətrafında 1 milyon 500 minlik canlı qüvvə itirməsi onların əlaltılarında da xəyal qırıqlığı yaratdı. Yaponiya SSRİ-yə hücum planını təxirə saldı. Hitlerçilər tərəfindən cənubi Qafqazın idarəçiliyi vəd olunan Türkiyə hakim dairələrində bitərəflik meylləri gücləndi.

Qızıl ordunun Stalinqrada ətrafındakı tarixi qələbəsi orduya və xalqa böyük mənəvi psixoloji ruh verdi. Faşist Almaniyası ordusunun məğlubedilməzliyi haqqında mif sabun köpüyü kimi yox oldu.

Stalinqrada ətrafındakı qələbədə Azərbaycan xalqının böyük xidməti vardır. Bu döyüşdə sovet ordusunun işlətdiyi texnikanın yənaçığının 90 faizə qədər Azərbaycanlılardan təchiz olundu.

Azərbaycanın oğul və qızları hərbi meydanında da misilsiz igidliklər göstərdilər. 1500 nəfərdən çox azərbaycanlı Stalinqrada müdafiəsində göstərdiyi igidliyə görə orden və medallarla təltif olundu. Tank qoşunları general mayoru, iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Həzi Aslanovun komandirlik etdiyi tank briqadası düşmənin seçmə tank birlikləri ilə müharibədə hərbi əməliyyat qızıl hərflərlə yazılan şücaət və igidlik göstərdi. Azərbaycanın igid oğlu, görkəmli sərkərdə general Həzi Aslanovun şöhrəti Stalinqrada müharibəsində özünün yüksək həddinə çatdı və ömrünün sonuna qədər bu zirvədə qaldı.

Qüdrət SƏMƏDOV.